

Prvá časť – písomná

Ukážka č. 1

Prvá operácia v bezťažovom stave

Francúzski lekári včera urobili prvú operáciu na svete v bezťažovom stave. Tím lekárov a vojenských parašutistov vzlietol z letiska v Bordeaux a počas trojhodinového letu odstránil nádor z ramena dobrovoľníka. Lekári aj pacient boli pripútaní, chirurgické nástroje na mieste držali silné magnety. Zárok si vyžadoval len lokálne umrtnenie. Aj keď sa podľa plánov neráta s využitím lekárov v kozme, tento projekt má svoje opodstatnenie. Jeho účelom je vyvinúť špeciálne zariadenie na operovanie, ktoré by zo Zeme riadil tím odborníkov pomocou satelitu. Európske vesmírne lietadlo, špeciálne upravený Airbus A300, lietalo na parabolickej dráhe. Pritom počas jej vrchnej fázy asi na 20 sekúnd v lietadle vznikol bezťažový stav. Tento proces sa počas troch hodín letu zopakoval asi 30-krát. Tím lekárov zakaždým pri normálnej gravitácii svoju prácu prerušil. Anestéziológ Laurent de Coninck veril, že operácia bude mať veľký význam pre výskum vesmíru, keďže vďaka nej sa budú môcť určiť postupy na liečenie zranení astronautov. „Šanca na to, že by sa niekto vo vesmíre zranil, je vysoká. Experiment pomôže zdokonaľiť pracovné metódy a miniaturizáciu pracovných nástrojov. Tie sa potom môžu využívať v extrémnych podmienkach na Zemi, ako napríklad počas misií na severný pól,“ povedal šéf programu Ariane z Francúzskeho národného centra pre vesmírne štúdie.

SME 20. 9. 2006

1. Ktorý zo slohových postupov prevláda v ukážke?

- (A) opisný   (B) informačný   (C) rozprávací   (D) výkladový

2. Ktoré z nasledujúcich slov použitých v ukážke je nesprávne vysvetlené?

- (A) lokálny – určitý   (B) miniaturizácia – zmenšovanie
(C) experiment – pokus   (D) misia – poslanie

3. Ktoré gramatické kategórie zodpovedajú slovu *štúdie* v poslednej vete ukážky?

- (A) ženský rod, jednotné číslo   (B) stredný rod, množné číslo
(C) ženský rod, množné číslo   (D) stredný rod, jednotné číslo

4. Ktoré z uvedených podstatných mien má rovnaký vzor ako slovo *pól* ?

- (A) pacient   (B) projekt   (C) október   (D) odborník

5. Lekári aj pacient boli pripútaní, chirurgické nástroje na mieste držali silné magnety.

Slovo *chirurgické* v uvedenej vete je:

- (A) vzťahové prídavné meno v akuzatívne   (B) akostné prídavné meno v akuzatívne
(C) vzťahové prídavné meno v nominatívne   (D) akostné prídavné meno v nominatívne

6. Ktorá z nasledujúcich viet obsahuje prístavok?

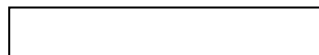
- (A) Európske vesmírne lietadlo, špeciálne upravený Airbus A300, lietalo na parabolickej dráhe.
- (B) Šanca na to, že by sa niekto vo vesmíre zranil, je vysoká.
- (C) Anestéziológ Laurent de Coninck veril, že bude mať veľký význam pre výskum vesmíru, keďže vďaka nej sa budú môcť určiť postupy na liečenie zranení astronautov.
- (D) Lekári aj pacient boli pripútaní, chirurgické nástroje na mieste držali silné magnety.

7. V ktorej z viet je pravopisná chyba?

- (A) Ostrý zobák a dlhé pazúry sa zaryli do jeho obete.
- (B) Jankovi bratia si zvykli tráviť víkendy v lese.
- (C) Po večeri si sadol do dôkladne vyblískaného auta.
- (D) Kdesi v diaľke som počul hlasy susedkiných synov.

Ukážka č. 2

Tri zvedavé žaby omrzeli nudný život v rybníku, vyskočili na breh a rozhodli sa, že budú objavovať svet. Svrnute si vykračovali po zaprášenej ceste a nadšene sa obzerali okolo seba, koľko krásy je v tomto širom svete. Zrazu sa ocitli na dedinskom dvore. Veľmi sa im tu páčilo, až tak, že zabudli na opatrnosť. Zazreli ich dve statné husi. Tie si hneď pomysleli, že si spestria jedálny lístok. S natiiahnutými krkami sa rozbehli k žabám. Ale žaby boli pohotové a rýchlymi skokmi sa ukryli v nádobe s mliekom. Plávanie v mlieku sa im zdalo veľmi zábavné. Ale iba dovtedy, kým nezistili, že z nádoby sa nevedia dostať von, lebo hrdlo nádoby bolo úzke a ocelové steny boli hladké a klzké. Prvá žaba sa spoliehala na rozum. Pozorne sa pripravovala na útek. Vypočítala si vzdialenosť k hrdlu nádoby, jeho priemer, nutný odraz, dráhu skoku, svoju hmotnosť, zemskú prítlačivosť, zrýchlenie. Našla správny postup a veľkou silou sa odrazila, no nepočítala s uchom nádoby. Udrela si na ňom hlavu a zabila sa. Tretia žaba neprestávala ani na chvíľu plávať a pohybom jej nôh sa mlieko premenilo na maslo, síce šmyklavé, ale pevné, a žaba mohla

8. Ktoré slová sú zakryté v záverečnej vete ukážky č. 2?

- (A) unáhle doplávať
- (B) unáhle vyskočiť
- (C) ľahko doplávať
- (D) ľahko vyskočiť

9. Aké ponaučenie môže vyplývať z uvedeného príbehu?

- (A) Nepozerať na druhého krivým okom, môže sa ti to vrátiť.
- (B) Nikdy nestrácať nádej a pusť sa do práce.
- (C) Kde sa dvaja bijú, tretí zvíťazí.
- (D) Miešať sa do cudzích vecí sa ti nemusí vyplatiť.

10. Ktoré z nasledujúcich tvrdení je vzhľadom na text nepravdivé?

- (A) Žaby sa rady vyhrievali na slnku.
- (B) Husi chceli zaútočiť na žaby.
- (C) Plávanie v mlieku bolo zábavné.
- (D) Nádoba mala ocelové steny.

11. Žaby v príbehu sa správajú ako ľudia. Akú vlastnosť prejavila v kritickej situácii zachránená žaba?

- (A) obetavosť
- (B) dôvtip
- (C) zdatnosť
- (D) vypočítavosť

Druhá časť – písomná

Aktivity centra Univerzity Mateja Bela pre Slovákov žijúcich v zahraničí a zahraničných študentov – Leto 2009

Do Banskej Bystrice prišlo 26. 7. 2009 38 účastníkov (Maďarsko, Rumunsko, srbská Vojvodina a Ukrajina) v sprievode jedného svojho učiteľa na pilotný **1. ročník Detskej univerzity Slovensko – krajina mojich predkov**. Cieľom krajanskej detskej univerzity bolo ponúknuť slovenské superlatívy najlepším žiakom škôl s vyučovacím jazykom slovenským v zahraničí. Ich pobyt bol jednak odmenou za najlepšie študijné výsledky v domovskej krajine, za účasť na rôznych olympiádach v slovenskom jazyku, jednak krajanské spolky a združenia vidia v účastníkoch budúcnosť slovenskej minoritnej inteligencie.

(www.umb.sk)

Transformácia textu:

Pripravte pre účastníkov Detskej univerzity Slovensko – krajina mojich predkov **pozdvanúku na ďalší ročník**.

Tretia časť – ústna

Pripravte si krátky prejav na tému: (min. 10 viet)

Téma: Vulgarizmy v každodennom jazyku dospelých aj mladých ľudí